

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Keusote kannattaa julkisen tahon palveluvalikoiman kriittistä arviointia ja vähenevien resurssien kohdentamista terveyttä ja hyvinvointia vaikuttavasti tuottaviin toimintoihin.

Keusote toteaa, että valtaosalla ajokorttilausuntoja tarvitsevista ajoterveysvaatimusten täyttymisen toteaminen on selkeää ja siten lausunnon laatijataholla ei ole oleellista merkitystä. Jotta ajokorttilausuntojen tavoite liikenneturvallisuuden varmistuksessa täyttyy, tulee lainvalmistelussa varmistaa, että lausunnon laatijalla on mahdollisuus tarvittaessa nähdä eri toimijoiden tuottamat potilastiedot ilman potilaan tai hänen edustajansa asettamia rajoituksia. Kannatamme myös, että lausunnon laatijalla on mahdollisuus toteuttaa tarvittavat jatkotutkimukset ja ajoterveyteen liittyvät seurannat.

Toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta opiskeluun liittyvä ajoterveytodistus tulisi sisällyttää opiskeluterveydenhuollon ja ammattiautoilijoiden ajoterveyslausunnot työterveyshuollon tehtäviksi.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Julkinen talous

Esitysluonnos antaa oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista, mutta ei niiden mittasuhteista.

Nykyinen 14 vrk:n hoitotakuu ei koske ajoterveyden arviointeja ja siitä syystä asiakkaat ovat enenevässä määrin hakeutuneet heti saatavilla oleviin yksityisen ajokortin arviointeihin. Julkisen

tahon ajokorttilausuntojen määrä on pieni ja on todennäköistä, että esityksen mukainen muutos toisi vain marginaalisen parannuksen perusterveydenhuollon hoitoon pääsyyn. Sen sijaan hyvinvointialueen rahoituksen vähentyminen tulee edellyttämään täysimääräisiä sopeutumistoimenpiteitä, jolloin on todennäköistä, että ajoterveyden arviointivelvollisuuden siirtymisestä huolimatta rahoituksen pienentyminen tulee heikentämään palvelujen saatavuutta.

Vaikutukset lausuntojen laatuun ja ajoturvallisuuteen

Ajoterveyden arvioimisessa tarvitaan kattavat tiedot ihmisen taustoista ja sairauksista. Asiakas pystyy ajankohtaisesti kieltämään tietojensa näkymisen eri toimijoiden välillä. Tietojen puuttuminen voi johtaa väärin ajoterveyden tulkintoihin ja siten heikentää ajoturvallisuutta.

Ehdotammekin, että ajoterveyden arvioinnin tietosuojaa ja tietojen näkyvyyttä tarkastellaan samoin kuin PKV-lääkkeiden uusimisen osalta on päätetty.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

Laskutuksesta saatujen tietojen perusteella Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella laadittiin vuonna 2023 noin 550 laskutettua ajokorttilausuntoa (33 495 €). Vuonna 2022 vastaavasti tarkasteltuna laskutettiin 625 ajokorttilausunnosta (38 625 €). Vähennys johtuu tehdyistä priorisoinneista koskien vapaana olevien lääkäriaikojen kohdentamista.

Palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla voidaan kattaa lääkärin toiminnan kustannukset, mutta ei muuta valmistelemaa tai arviointikäynnistä seuraavia muita toimenpiteitä.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

Uudellamaalla erikoissairaanhoidon palveluista ja ajokorttilausunnoista vastaa HUS yhtymä.

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaikaa?

Perusterveen ajoterveyskäynnin kokonaisaika (sisältää terveystarkastuksen, ajoterveyden arvioinnin, kirjaukset ja lausunnon laatimisen) on 30 min. Mikäli tilanne vaatii lisäselvityksiä, jatkotutkimuksia ja uusintakäynnin, aikaa tarvitaan jopa 90 min.

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaikaa?

Noin 20–30 min. Mikäli arvioitavan henkilön lähtötilanne vaatii kattavampia alkukartoituksia kuten muistiselvityksiä, aikaa tarvitaan jopa 60 min.

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

-

Virpi Ekmen

Susanna Pitkänen, palvelujohtaja, Terveyspalvelut ja sairaanhoito (Virpi Ekmen ainoastaan tallensi vastaukset lausuntopalveluun)